

ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ

Робота працівників поліції характеризується постійним напруженням, екстремальністю, що пов'язана з небезпекою для здоров'я та життя.

Поліцейська діяльність відноситься до соціономічних професій типу «людина - людина» («людина - група» і «людина - суспільство»), у зв'язку із тим, що базується на постійній взаємодії з людьми, а законами надається оцінка діянь поліцейських.

Атмосфера в суспільстві, оцінка населенням ступеня ефективності діяльності поліцейських та рівень довіри або недовіри до правоохоронних органів впливають на правоохоронну діяльність.

Перелічені особливості роботи поліцейських призводять до психологічного перевантаження. При цьому, з іншого боку, розвиваються і поглиблюються знання, навички, вміння та здібності поліцейського, що впливає на його особистість як суб'єкта діяльності, формуючи певні характерологічні якості.

Така надзвичайна складність роботи передбачає високі вимоги до професійної підготовки, підвищення кваліфікації кожного працівника, жорсткого регламентування діяльності, що включає професійну відповідальність працівника поліції.

Питаннями професійної відповідальності займалися такі вчені вітчизняної та зарубіжної психології, як К.А. Абульханова, Г.К. Абрамова, Л.А. Баранівська, С.В. Биков, Л.І. Дементій, Е.Ф. Зеєр, Г. Йонаса, В.А. Канке, А. Ленглі, Ф.Г. Майленова, К. Муздибаєв, В.П. Прядеїн, С.Л. Рубінштейн та ін.

Під професійною відповідальністю розуміється властивість особистості, що відбиває ставлення суб'єкта до її змісту й результатів, до інших суб'єктів і самого себе в процесі праці. Характер цього ставлення зумовлюється необхідністю чіткого й повного виконання (дотримання) у професійній діяльності запропонованих вимог і правил, а також готовністю відзвітувати про результати власної діяльності [1].

Поняття, які характеризують професійну відповідальність, мають різний ступінь значимості. Найбільшу значимість в описі категорії професійної відповідальності мають поняття, що характеризують соціально-етичну сферу особистості: дисциплінованість, чесність, сумлінність, обов'язковість. Більшою мірою професійна відповідальність відбивається в поняттях, що виражають професійно значимі якості суб'єкта: професіоналізм, навички, знання, досвідченість, ставлення до праці; а також в інтегративних властивостях особистості й індивіда: працездатність, здоров'я, інтелект. Отже, професійна відповідальність є властивістю особистості й розкривається через сукупність понять особистісних рис, професійних якостей та інтегральних властивостей особистості й індивіда.

Прояв професійної відповідальності поліцейського залежить від стану, рівня розвитку професійно важливих якостей і інтегральних властивостей особистості поліцейського, які зумовлюють той або інший ступінь виразності професійної відповідальності [2].

Професійна відповідальність працівника поліції тісно пов'язана з особливостями професійної діяльності, серед яких найважливішими є такі:

- 1) жорстка правова регламентація (нормативність) професійної поведінки та прийнятих рішень.
- 2) владний, обов'язковий характер професійних повноважень поліцейського, як посадової особи.
- 3) екстремальний характер діяльності поліцейського.
- 4) нестандартний, творчий характер правоохоронної праці.
- 5) процесуальна самостійність, персональна (для багатьох - підвищена) відповідальність працівників [1].

У разі вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову, матеріальну та дисциплінарну відповідальність відповідно до закону.

За адміністративні правопорушення відповідальність настає згідно до положень Кодексу України про адміністративні правопорушення, а за кримінальні – відповідно до Кримінального кодексу України.

За порушення службової дисципліни поліцейські незалежно від займаної посади та спеціального звання несуть дисциплінарну відповідальність відповідно до Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» (надалі за текстом - Статут).

За вчинення адміністративних правопорушень поліцейські несуть дисциплінарну відповідальність відповідно до Статуту, крім випадків, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Нормативність діяльності поліцейських являє собою ступінь відповідності працівників правовим і моральним нормам, положенням професійної етики, орієнтації на застосування лише законних способів боротьби з протиправними діяннями, у разі порушення яких настає відповідальність.

Відповідальність поліцейського в професійній діяльності можна вважати гарантуванням з боку поліцейського дотримання високого рівня кваліфікаційних якостей, належного виконання поставлених перед ним завдань протягом всієї професійної діяльності, незважаючи на наявні складнощі.

Список використаних джерел:

1. Венедиктов В.С. Організаційно-правові засади професійної підготовки персоналу органів внутрішніх справ України / В.С. Венедиктов, М.І. Іншин. Х.: ХНУВС, 2003;
2. Сокурєнко В.В. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посіб. / [О. О. Євдокімова, І. В. Жданова, Д. В. Швець та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018.